

یول

Türk dünyasına geden bir yol

WWW.yol.20m.com

یول/ هفته‌نامه خبری دانشجویان ترک دانشگاه تهران / شماره ۱۸ / دوشنبه ۱۹ اسفند ۱۳۸۱ / ۱۰ مارس ۲۰۰۳ / قیمت ۱۰ تومان

سر مقاله

آذربایجان غربی و مسئله ترک - کرد

۱ - هابز فیلسوف ساسی انگلیس معتقد بود که اسانها "شیعاً" ترک یکدیگر هستند لکن چون زندگی در این وضعیت، که وی آنرا جامعه ی طبیعی می دانست ممکن نیست، آدمیان با اعتقاد قراردادی (فرضی) متعهد می شوند که به حقوق شناخته شده ی یکدیگر تجاوز نکنند بدین شکل جامعه مدنی شکل می گیرد. جامعه ای که در امنیت و آرامش حاصل از قرارداد مذکور، اسانها اهداف و برنامه های خود را پیگیری می کنند.

۲ - تئوری هابز در سطح کلان اقوام و ملل نیز صادق است. بدین معنی که اقوام و ملل نیز طبیعتاً ترک یکدیگر هستند و مقتضی است که آنها برای امان ماندن از جنگها و ناس امنیت با همدیگر ضمن عقد قرارداد (فرضی) عدم تجاوز، جامعه ی مدنی جهانی را شکل دهند. و از عدم تجاوز به یکدیگر مطمئن شوند.

۳ - می توان گفت که اقوام ایرانی (از حیث قومی) هنوز در جامعه ی طبیعی بسر می برند آنها هنوز یکدیگر را به رسمیت شناخته و ساز و کارهای مدنی برای سامان دهی روابط خود ندارند ترک، کرده، عرب، بلوچ، لر، گیلک، یا فارس از یک طرف، و اقوام اقلی یا یکدیگر سردعوا دارند. این وضعیت معلول سیاست غلط عهدنسازی حکومت پهلوی می باشد. حکومتی که درصدد هماهنگسازی و استحاله ی قلیتبا هستند. معمولاً با عدم بحث از قومیتها و انکار وجود جیس مساله ای و هر از چندی دم زدن از مذهب ایراسیونالیستی اهداف خود را دنبال می کنند. اصطلاح از به رسمیت شناختن اقلیتها سر باز می زنند. اقوام ایرانی در جیس قضایی ردگی می کنند که حاصلی جز شکاف بیشتر بین حکومت و اقوام و بنیادین عضلات قومی روزافزون ندارد.

۴ - یکی از ترندهای حکومتیهای استعلا گرا، عدم لحاظ واقعیت های قومی در تقسیمات کشوری است. آنها دو اصل تکه - تکه کردن و بجان هم انداختن اقوام را فراموش نمی کنند. مرکز نقل این سیاستها در ایران، در مرزهای آذربایجان و کردستان قرار دارد. درست کردن استانی به نام آذربایجان غربی با جدا کردن بخشی از آذربایجان و بخشی دیگر، بلو یا درصدد کمتر، از کردستان بدترین وجه ممکن همسایگی این دو ملت بوده است که حکومت سرکزی آنرا تحمیل کردن شکل گیری این استان اولاً منجر به تضعیف شمریز و سندج گشته و از سوی دیگر آتش عداوت و کینه بین این دو قوم را برای همیشه شعله ور کرده است.

۵ - در استان آذربایجان غربی ترک و کرد بجای آنکه دشمن مشترک خود «سورونینیم» و درد مشترک «در حال استحاله بودن» خود را بخاطر آورده و برای درمان آن تشریک مساعی داشته باشند بجان هم افتادند و بدین ترتیب متأسفانه منطقه آبیستن جنگی داخل شده است. حکومت پهلوی با بخاطر آوردن همکاری و عمدنی حکومت خودمختار آذربایجان و کردستان در فاصله ی سالهای ۱۳۲۴ - ۱۳۲۵ و وحشت از تکرار و دوام آن به این عمل بی برنامه دست زد و اکنون هم حکومت مرکزی با سکتوب خود در واقع این اقدام را نباید سکت.

اکنون مهاجرت بی رویه، ترکیه به مرکز و مهاجرت باز بی رویه کردها به نبرهای آذربایجانی (ترک) همچون اورسبه، خوی، سلماس، ماک، سولدوز، قوناجای، نیکان، تبه، ساین قالا، قروه و نینجا از مرزهای بیش از پیش زمینه عداوت و فرگری بهبوده این دو ملت را فراهم ساخته است. تغییر در تقسیمات ارضی - سیاسی آن سامان و به رسمیت شناخته شدن اقوام و شکل گیری پارلمانیهای قومی از اولین و مهم ترین گامها برای رفع سوءفهم ها و جلوگیری از برانگیزش است.

۶ - امید می رود روشنفکران کرد و ترک با ارزیابی دقیق و مجدد مساله و ایمان آوردن به درد و هدف مشترک خود و روشن گری اهداف قومی، عوامل سوء فهم ها را از بین برده و موجبات همدلی و زندگی مسالمت آمیز این دو ملت همسایه را فراهم آورند. سوروملو مدیر

نویسنده برتر ترک، اورهان پاموک به ایران می آید

کتاب "زندگی نو" پاموک در کمتر از یکسال در ترکیه به چاپ پنجاه وینجم رسیده است و دیگر رمانهای او نیز در ترکیه به چاپهای بالای بیست رسیده اند. پاموک از نویسندگان نسل نو ترکیه محسوب می شود که توانسته در کنار کسانی چون پاشاز کمال، اورهان کمال، و چند نفر دیگر قرار گیرد.

اورهان پاموک نویسنده مشهور ترک همزمان با نمایشگاه بین المللی کتاب تهران به ایران می آید. ارسالان فصیحی مترجم آثار پاموک با اعلام این خبر گفت که پاموک اعلام آمادگی کرده است تا در ایران با دوستان و خوانندگانش دیدار داشته باشد. به تازگی کتاب "زندگی من" از پاموک با ترجمه فصیحی منتشر شده است. قبل از این نیز "دز سفید" پاموک با ترجمه همین مترجم به چاپ رسیده است. پاموک یکی از نویسندگان سرشناس ترکیه است که منتقدان غربی از او به عنوان ستاره ای در شرق یاد کرده اند.

سازمان ملل از حرکت ملی آذربایجان حمایت می کند

روزنامه یئنی مساوات در شماره ۲۰۰۳/۲۱/۲۳ به نقل از برخی منابع نوشته: شنبه ها حاکی از آن است که سازمان ملل حرکت ملی آذربایجان را به رسمیت شناخته است. این قرار بعد از دیدارهای برخی فعالان آذربایجانی با مسئولین سازمان ملل، کمیته حقوق بشر و سازمان عفو بین الملل صورت پذیرفته است. در این خیر سازمان ملل وعده می دهد که در چارچوب حقوق بین الملل از این حرکت حمایت سیاسی کرده و از اعضای تحت تعقیب آن از طریق ارگانهای موافق حمایت کند. صاحب نظران این موفقیت را مرهون فعالیتهای بی دریغ تمام آذربایجانیها دانسته و این موفقیت را گامی مهم در راستای تحقق این حرکت دانستند.

حسینیه بندر آغلاز گوپلر آغلاز رسول معتبری پیغمبر آغلاز

همزمان با فرا رسیدن ماه محرم دانشجویان ترک دانشگاه تهران با اجرای مراسم "شاه حسین" ارادت خود را به سیدالشهدا و یاران مطلوب او اعلام کردند. این مراسم عزاداری برای اولین بار در کوی دانشگاه تهران صورت می گیرد. و هیت امام العارفين "السجاد" کوی دانشگاه تهران که ترتیب دهنده این مراسم است از تمامی دانشجویان ترک و غیر ترک جهت شرکت در این مراسم سوگواری دعوت بعمل آورده است.

هشدار کردهای مجلس

فراکسیون کردهای مجلس هفته گذشته چهار نامه برای مراجع داخلی و بین المللی درباره مسائل کردها ارسال کرد. مخاطبین این نامه ها کوفی عنان - دبیرکل سازمان ملل متحد - اتحادیه اروپا، پارلمان اروپا و سید محمد خاتمی هستند. در نامه به کوفی عنان این فراکسیون با بیان اینکه "شنبه می شود مجوز اشغال نظامی شمال عراق منطبق کرد نشین آن کشور به نظامیان کشور ترکیه داده شده است" اعطای این مجوز را به معنی "صدور مجوز برای از بین رفتن تمامیت ارضی عراق" دانسته و از مخاطبان نامه خواسته که از تمامی اختیارات خود برای مقابله با این مساله استفاده کنند.

تخریب مجسمه های حافظ و سعدی

در اردبیل

عدم اعتنا، به خواسته های ملی مردم آذربایجان همچنان ادامه دارد و مردم شهرهای مختلف آذربایجان بارها خواستار توجه جدی به این امر شده اند که هنوز این خواسته ها با بی مبری مسئولین همراه است. در حالی که مردم اردبیل خواستار نصب تندیس شاعران آذربایجان در میدان شهر خود هستند نصب تندیس شاعران فارس نظیر حافظ و سعدی جز تحریک احساسات مردم نمر دیگری نخواهد داشت. چنانکه شنبه ها حاکی از آن است که مجسمه های حافظ و سعدی در اردبیل به دست گروهی از جوانان تخریب شده اند. اگر نرابری قومی در ایران وجود داشته باشد باید تندیس شاعران آذربایجان در مناطق فارس شین نصب شود که تاکنون حتی یک مورد نیز دیده نشده است. در حالیکه تمام شهرهای آذربایجان مجسمه شاعران فارس و حتی فردوسی را در خود جای داده است.

مجسمه ملا محمد فضولی در یکی از میدان های باکو

بینة قائلی قره باش

آذربایجانلیلار ا قارشسی سوی قیرمی حیاتا کچیرمیشی اثرمنیلارین سیاهیسی حاضر لانیپ. اسیرلر اگروفانلار ایتگین دوشنلر ایستی دولت کومیسسیاسیتی حاضیر لادیقی بیسن الخسالق محکمه یه تقدیم ائدیلچک.

خانقاه صوفیان سلطانیه

خانقاه صوفیان سلطانیه برای بازدید گردشگران آماده شد. این خانقاه محل دفن سلطان چلبی نوه مولانا است که به دعوت اولجا تپو از قونیه به سلطانیه آمده بود. ۱۶ حجره و ۲ جمع خانه مهمان پذیر حمام و برج رقصی که محل دفن سلطان چلبی است بخشهای این بنا را تشکیل می دهند.

تورک ابالاری (۳) رامیان

رامیان از شهرستانهای استان گلستان می باشد که اکنون جمعیتی نزدیک به ۱۰۰ هزار نفر دارد. اکثر جمعیت شهر را ترکها تشکیل می دهند (۸۰٪) که در زمان صفویه به این محل کوچ داده شده اند. زبان اهالی ترکی است. این شهر در غرب گرگان و جنوب گنبد قابوس واقع شده و دارای آب و هوای کوهستانی معتدل و مرطوب می باشد. آب آن از رودخانه قره چای تامین می شود و محصول آن برنج، غلات، توتون و آبریشم و شغل بیشتر مردم کشاورزی و دامپروری است. مناظر دیدنی آن کوه قلعه موران، امامزاده بی بی رقیه، دالان بهشت و پارک جنگلی است. اکثر اهالی مسلمان و شیعه بوده و ۵٪ سنی نیز در آن سکونت دارند.

صاحب امتیاز و مدیر مسوول : حیدر شادی
هیئت تحریریه : علی محمدی، ولی ابوالحسنی، جبرئیل ملکی
مدیر اجرایی و مالی: مصطفی حمایت خواه
مسئول توزیع: آیدین انگوئی
همکاران در بخش توزیع:

جواد حسینی (علوم اجتماعی)، امین بهنگه (پزشکی)، جواد فاسلمول (روانشناسی)، مهدی پور (مدیریت)، حسین اسدی (علوم سیاسی)، اعظم ترکی (کوی فاطمیه)، علی آذر (ادبیات)، سعید نجفی (فنی)، محمدرضا آبدان (فنی)، سعید ترغش (سور (علوم)، آیدین حسینی (علامه طباطبائی)، حسین عباسی (تربیت معلم)، خاتم فرح زاده (شهید بهشتی)، حسن سعادت (آزاد جنوب)، تایماز نقلسی (علم و صنعت)، محسن غلامی (دانشکده پیرایزشکی)، مهدی آقایی (تربیت معلم کرج)
• یول روزهای دوشنبه در دانشکده ها توزیع می شود.
آدرس: خیابان ۱۶ آذر ساختمان فولاد، کانون بشریات دانشگاهی، نشریه یول
Email: tdgbyol@yahoo.com
تلفن تماس: ۰۹۱۳۲۳۲۰۳۲۳

هفدهمین اجلاس همکاری کشورهای حاشیه دریای خزر

هفدهمین اجلاس همکاری کشورهای حاشیه دریای خزر اجلاس هیاتهای کاری پنج کشور ساحلی دریای خزر باز هم بدون نتیجه ماند و نتوانست رژیم حقوقی بزرگترین دریاچه دنیا را تعیین کند. از سال ۱۹۹۱ که شوروی تجزیه شد و کشورهای آذربایجان، ترکمنستان، قزاقستان و روسیه به استقلال رسیدند توافق برای تعیین رژیم حقوقی دریای خزر صورت نگرفته است. البته به غیر از ایران، کشور دیگر با پیروی از قانون بین المللی "بر ساحلی" و توافقات دو جانبه این مشکل را تا حدودی حل کرده اند و حتی از نخبای زیرزمینی این دریا نیز استفاده می کنند ولی ایران تاکنون نتوانسته است با هیچ یک از این کشورها به توافق دو جانبه برسد. بر اساس قانون "بر ساحلی" سهم ایران از خزر کمتر از ۱۳٪ است ولی ایران خواستار تقسیم این دریا به پنج قسمت مساوی است که حدود ۲۰٪ می باشد که هیچ کشور ساحلی این پیشنهاد ایران را نپذیرفته است.

ترکها: جغرافیایی وسیع و جمعیتی عظیم (۵) جمهوری ازبکستان

جمهوری ازبکستان در سال ۱۹۹۱ استقلال یافت و دارای وسعت ۴۴۷،۰۰۴ و جمعیتی بالغ بر ۲۵،۷۰۰،۰۰۰ نفر می باشد. پایتخت آن شهر تاشکند می باشد. ازبکستان با کشورهای قزاقستان (شمال)، ترکمنستان (غرب و جنوب)، افغانستان (جنوب)، قرقیزستان (جنوب شرقی)، و تاجیکستان (شرق) همسایه است. سرمنطقه بخارا، حیوه، اندیجان و هوگاند شهرهای مهم ازبکستان میباشند. ازبکستان به علت داشتن زمین های حاصل خیز و آب و هوای معتدل برای دامپروری و کشاورزی بسیار مساعد است و چهارمین تولید کننده پنبه جهان می باشد. رودخانه های آمو دریا، کارا دریا، کوبکا دریا، ساربات و زرافشان زمین های این کشور را آبیاری می کنند. دریاچه بزرگ ازبکستان دریاچه آرال است. ازبکستان دارای ذخایر زیرزمینی بسیار غنی بوده که شامل: طلا، آلومینوم، تنگستن، ذغال سنگ، گاز طبیعی، مرمر، ... است. هر ساله حدود ۸۰ تن طلا از این کشور استخراج می شود و ذخایر نیت شده طلای آن ۸۰۰ میلیون تن است. همچنین هر ساله ۶ میلیون تن ذغال سنگ و ۴۱ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی از این کشور استخراج می شود. راه آهن ازبکستان این کشور را با کشورهای ترکمنستان، قزاقستان و چین مرتبط می کند. این راه از طریق ترکمنستان به ایران متصل می شود. تاشکند مرکز راههای هوایی آسیای میانه است. اولوغ بیگ - پسرشاهرخ و نوه تیمور - ستاره شناس بزرگ دنیا متولد سمرقند است.

چهارمین اجلاس همکاری کشورهای حاشیه دریای خزر

- ✓ 500 نفر از دانشجویان دانشگاه آزاد واحد خلخال طی طوماری خواستار راه اندازی کلاسهای زبان و ادبیات ترکی شدند. نامه مذکور با بی مهری رئیس دانشگاه مواجه شده است. و تیم پیگیری درصدد طرح دعوا در مراجع ذی صلاح است.
- ✓ آمریکا ۴ میلیارد دلار هزینه ۹۵ میلیارد دلار خرجه بچک
- ✓ جعفر جبارلی بنیان ائو موزه سینده میلی ثنائیرین ۱۳۰ - ایلیکی قئید ائدیلب.
- ✓ رابرت کوچاریان پئنی دن اثرمنیستان پروریزنشت ایلیکینه سنچیلدی.
- ✓ پوتین شوارتندازه و آبخازیبا باشچی سیله دانیشیلارلا باشلابیب.
- ✓ هفتم اسفندماه برایر هشت مارس روز جهانی زن گرامی داشته شد.
- ✓ آمریکا با ۶۰۰ فروند هواپیما و ۷۰۰ موشک بال دار به عراق حمله می کند
- ✓ سخنگوی وزارت انرژی اتمی روسیه: سوخت اتمی به ایران ندادیم اما پولش را گرفتیم!!
- ✓ اردوغان با شرکت در انتخابات میان دوره ای به نخست وزیری ترکیه نزدیک می شود.
- ✓ 500 دستگاه کامیون حامل تجیبهیزات زرهی ارتش ترکیه راهی مرز عراق شد.
- ✓ آمریکا از ترکیه به عنوان جبهه دوم حمله به عراق قطع امید کرده است. این در حالی است که از دست دادن پایگاههای ترکیه خطرات حمله به عراق را از جهات دیگر افزایش داده است.
- ✓ سفر همزمان ایوانف و نیازاف به تهران، داوود سلیمانی: مواضع نزدیک دو کشور روسیه و ترکمنستان با ایران باعث شده است که این دو شخصیت همزمان به ایران سفر کنند.
- ✓ آذربایجان حریچی لری، ناتوتون تبیریننده ایشتراک، اندیر.
- ✓ شوارتندازه، کرجستان پروریزنشتی، اروپا بیرلیکینی باکی - تیفلیس - ارض روم، لایحه سینه قوشولمالقا چاقیردی.
- ✓ ترکمنستان رهبرلیگی اولکه باشچی سی صفیرماد نیازاف سو، قصد جھدینه رژیمه مخالفنده دوران قره لره قارشسی کوتلوی تضییق لر و ایشتکنجه لر ایچون اساس کیمی ایستفاده اندیب.
- ✓ اروپا بانکی آذربایجانین میلی بازاریندا کوچله نمک ایسته بیر.
- ✓ اثرمنیستان اوراسیا اقتصادی بیرلیکینه داخل اولماق ایسته بیر.
- ✓ چچنیستانین "آرگون" شهرینده نامعلوم شخص لر رایون باشچیسی احمد قادرافقا هجوم اندیب لر. سونجودا (نتیجه ده) محافظ لیک دسته سینین دورد امکداشی یارالانیب و ۳ چچنلی اولوب.
- ✓ یادبود پنجاهمین سالگرد مرگ استالین توسط کمونیستهای روسیه در مسکو برگزار شد.
- ✓ ترکیه بویوک اولوس مجلسیسی نین عراقلا باغلی معلوم قراریندان سونتورا اولدوروما "اثرمنی سوی قیریمی" تین دوره یه بوراخیلما ساسی ایستقامتینده پئنی بیر مرحله باشلابیب "تورکیه پارلامنتینین قراری قوندارما" سوی قیریم " آمریکا بیرلشمیش ایستانلار کئنگره سینده کئچیره بیلمه یین اثرمنی لابی سینین ایینه پئنی فرصت وئریب
- ✓ آذربایجان "گاز استخراجینا ۲۰۰۶ - جی ایلهده باشلابیاجاق
- ✓ روسیه پروریزنشتی ولادیمیر پوتین، تورکیه پارلامنتینین اولکه اراضی لرینین آمریکا قوشونلارینین اختیارینا وئریلمه سینین نظرده توتان قرارا منفی رای وئرمه سی باره ده قراریتی، آلفیشلابیب.
- ✓ گوز له نیلین محاربه تهلوکه سینین گونو - گوندن آرتماسی سونجودا تورکیه عراق لا سرحدلرینی باغلابیب.
- ✓ قاراباداغدان ایراوانا ۶۹۷ حریچی کئتیریلیب.
- ✓ در سال ۲۰۰۲ بیش از ۸۶۰ میلیون دلار سرمایه گذاری خارجی در ۱۰۲ پروژه اقتصادی جمهوری ازبکستان سرمایه گذاری خواهد شد.